

Projectpartners:

KU LEUVEN

THOMAS
MORE

inagro
ONDERZOEK & ADVIES IN LAND- & TUINBOUW

In dit nummer:

Voorwoord	I
Resultaten enquête	2-8
Conclusie	8
Winnaars	9

Nieuwsbrief

Demoproject “Wekensystemen: keuze in functie van rendabiliteit en arbeid”

Juni 2015

Voorwoord

Beste lezer,

In het kader van het Demonstratieproject “Wekensystemen: keuze in functie van rendabiliteit en arbeid” bezorgen we u het tweede nummer van onze nieuwsbrief.

Deze nieuwsbrief zal de resultaten bespreken van de kwantitatieve enquête die in het najaar van 2014 door de Vlaamse zeugenhouders is ingevuld. De onderwerpen die aan bod zullen komen zijn onder andere de frequentie van de huidige toegepaste wekensystemen, de gemiddelde speenleeftijd, de arbeidsefficiëntie en rendabiliteit van de verschillende wekensystemen en de voor- en nadelen van de systemen. Het doel van deze enquête was enerzijds een beeld te krijgen van de toegepaste wekensystemen in Vlaanderen en anderzijds de sterktes en zwaktes van de wekensystemen in beeld te brengen. De verkregen informatie zou de varkenshouder kunnen helpen bij het maken van nieuwe keuzes, passend bij zijn of haar bedrijf.

In het kader van dit project zullen verder nog 4 nieuwsbrieven volgen, waarin meer uitleg wordt gegeven over bijeengesprokkelde informatie, discussienamiddagen, studiedagen en verzameld demomateriaal.

Veel leesgenot.

Jos Van Thielen

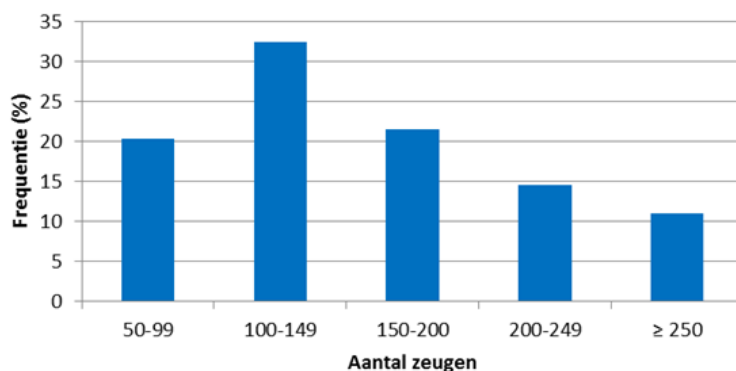
Resultaten kwantitatieve enquête

De Vlaamse zeugenhouders konden in het najaar van 2014 en voorjaar van 2015 deelnemen aan een kwantitatieve enquête over het op hun bedrijf toegepaste (meer-)wekensysteem. Deze enquête bevatte enkele vragen over de voor- en nadelen en kansen en bedreigingen van de huidige wekensystemen. Er hebben tot nu toe 456 zeugenhouders deze enquête ingevuld. Enkele interessante voorlopige resultaten van deze kwantitatieve enquête zullen in deze nieuwsbrief besproken worden. In 2007 is er een soortgelijke kwantitatieve enquête rondgestuurd. Toen reageerden er 1135 zeugenhouders. Hoewel het aantal respondenten dus verschilt, zijn er toch enkele interessante tendensen merkbaar. Bepaalde resultaten van 2007 zullen met die van 2014 vergeleken worden.

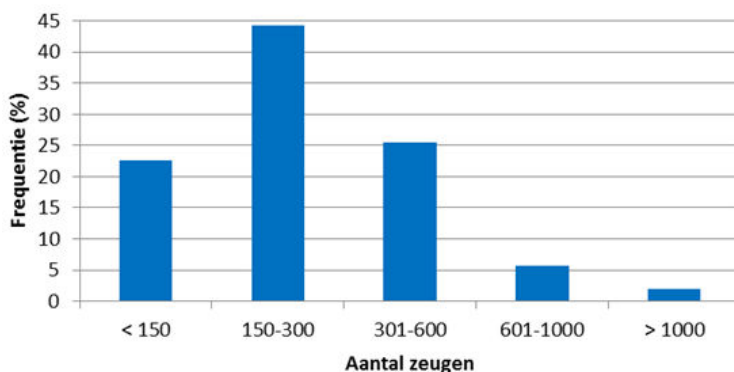
Bedrijfs grootte

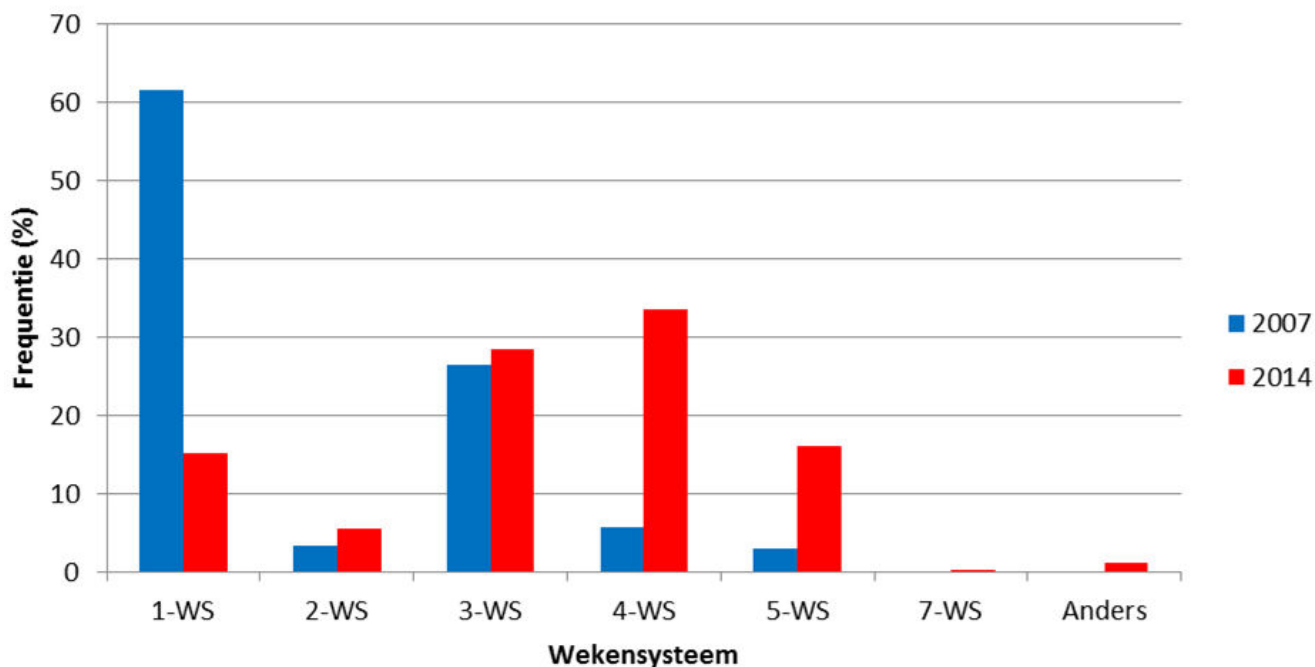
Niet geheel onverwacht is er een duidelijke stijging in het aantal gehouden zeugen per bedrijf. In 2007 hield meer dan de helft van de responderende varkenshouders gemiddeld minder dan 150 zeugen, terwijl in 2014 bijna de helft van de respondenten 150-300 zeugen houdt en een derde heeft meer dan 300 zeugen heeft.

Aantal zeugen per bedrijf in 2007

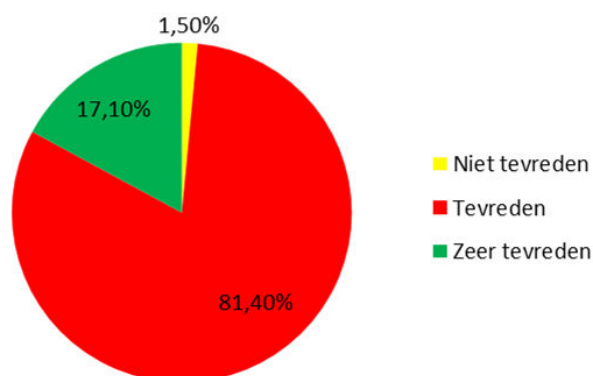
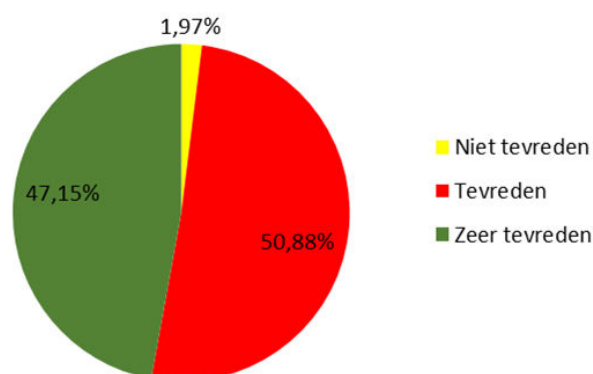

Aantal zeugen per bedrijf in 2014

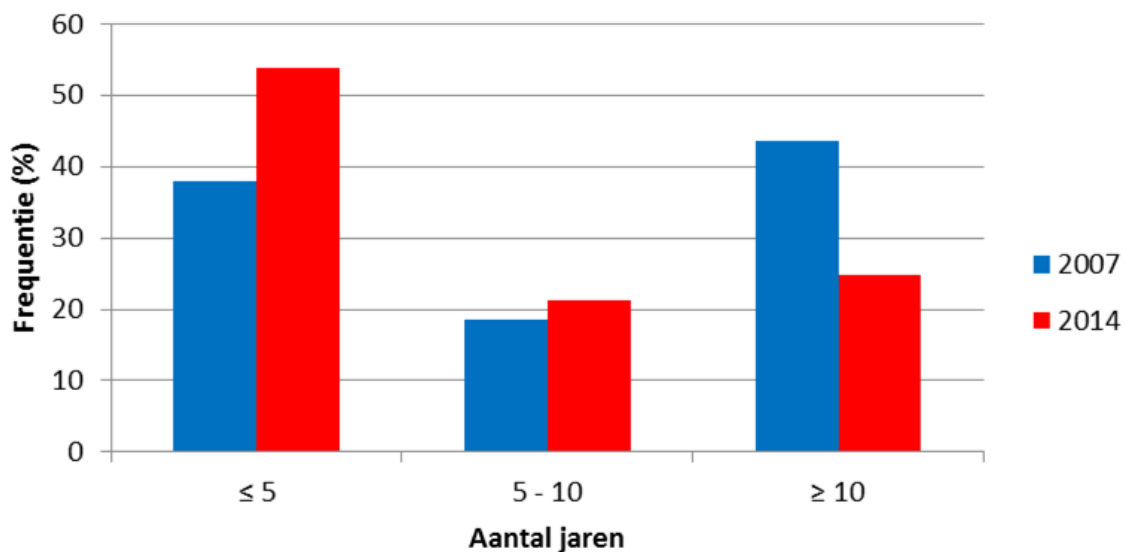

*Huidig wekensysteem***Toegepast wekensysteem**

In 2007 was het 1-WS het meest toegepaste wekensysteem (61,6%). Hoewel er nu nog steeds 15,13% van de respondenten een 1-WS toepassen, zijn er heel wat meer die een 3-WS (28,51%) en 4-WS (33,55%) toepassen. Hoewel de grote meerderheid van de respondenten zowel in 2007 als in 2014 tevreden was met het huidig toegepaste wekensysteem (zie grafieken) en in 2007 95,5% van de respondenten niet wenste over te schakelen naar een ander wekensysteem, is de helft van de respondenten in 2014 minder dan 5 jaar met het huidige wekensysteem aan de slag. Zowel bovenstaande grafiek (toegepast wekensysteem) als de onderstaande (tijdsduur toegepast wekensysteem) geeft aan dat er in de afgelopen 7 jaar een tendens is geweest naar overschakelen naar een ander wekensysteem en dit met name naar een 3-WS, 4-WS en 5WS.

Tevredenheid 2007**Tevredenheid 2014**

Toepassing huidig WS

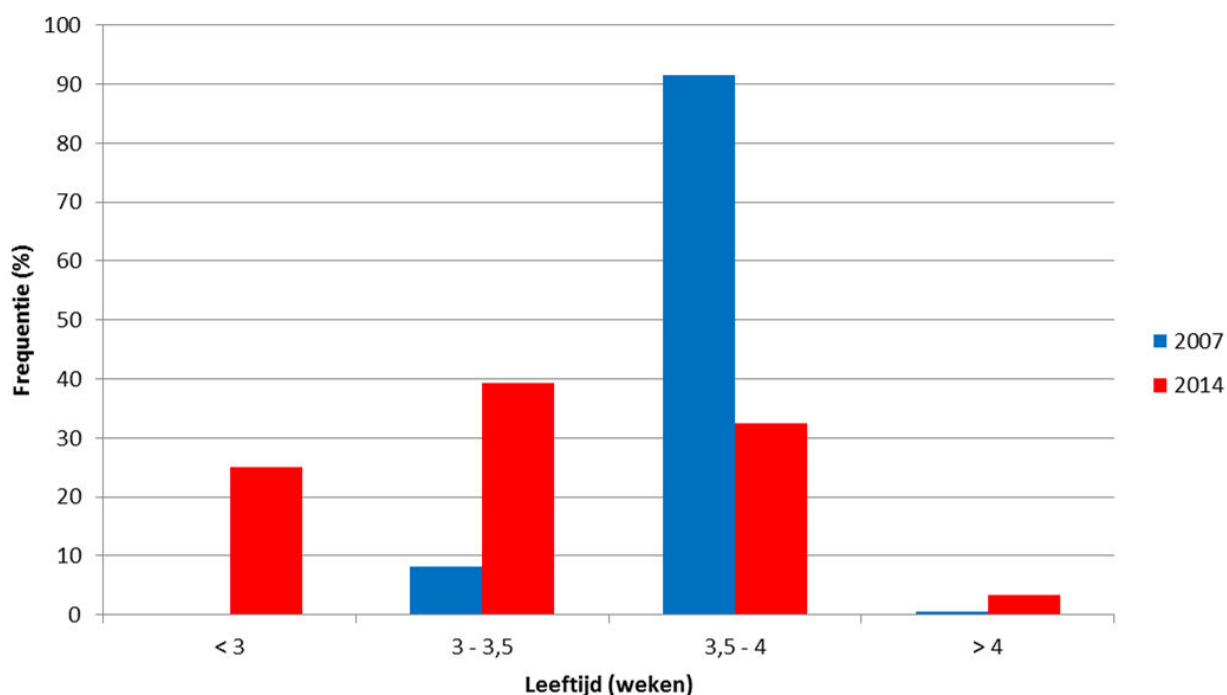
Speenleeftijd

Gezien het feit dat meer dan een derde van de respondenten in 2014 een 4-WS toepast, is het niet vreemd dat de gemiddelde speenleeftijd in 2014 lager ligt dan in 2007. Toch is er geen duidelijke piek bij het spenen op 3 weken, maar eerder een spreiding tussen de verschillende mogelijke speenleeftijden. Dit is echter te verklaren doordat er in 2014 ook een veel betere spreiding is in de toepassing van de wekensystemen en geen duidelijke piek bij een specifiek wekensysteem zoals dat in 2007 (61,6% I-WS) wel het geval was. In 2007 speende 91,4% van de respondenten de biggen gemiddeld op 3,5-4 weken; wat in 2014 nog slechts 31,62% is. Verder speent een vierde (27,75%) van de respondenten in 2014 de biggen op minder dan 3 weken en een derde (36,77%) op 3-3,5 weken.

Foto: Dier&Welzijn

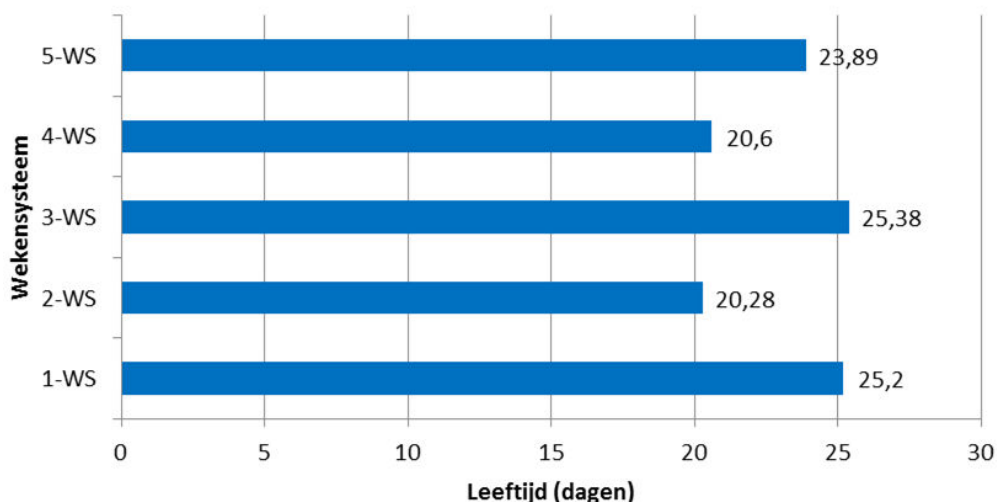
Gemiddelde speenleeftijd

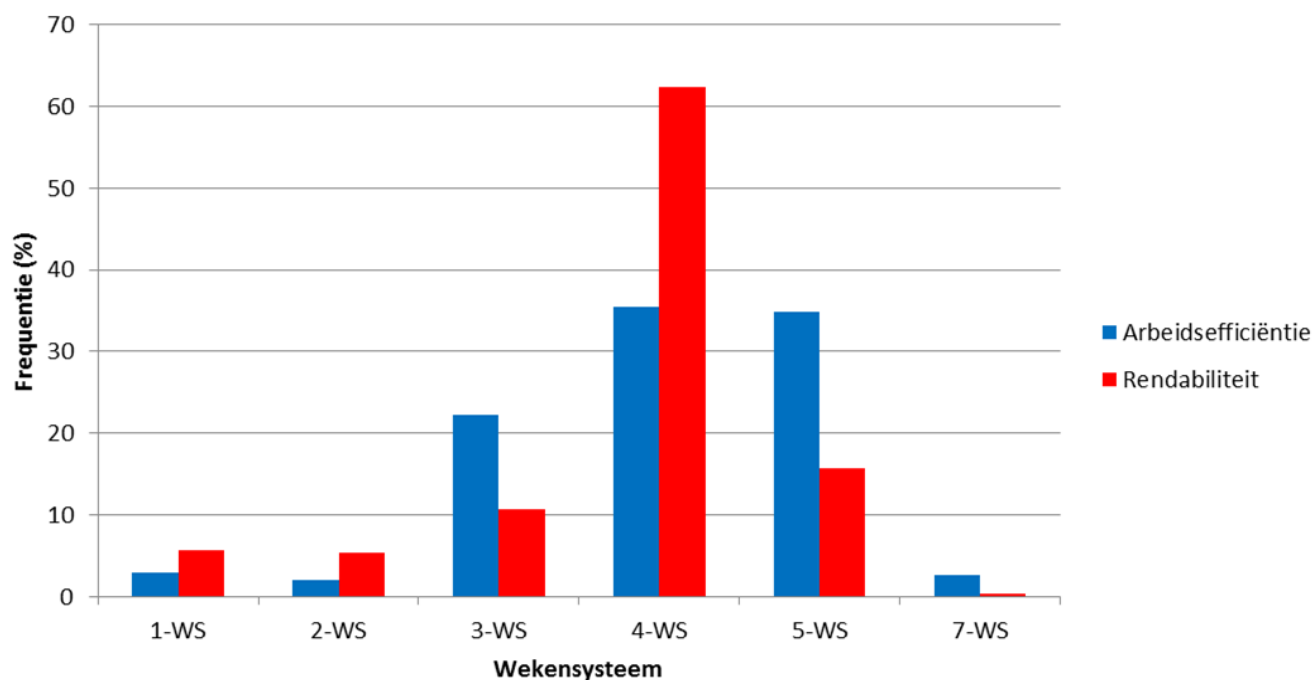
Als we de gemiddelde speenleeftijd in functie van het toegepaste meerwekensysteem bekijken, valt op dat het 4-WS de laagste gemiddelde speenleeftijd heeft (minder dan 3 weken) en het de 3-WS de hoogste (meer dan 3,5 weken). Het 2-WS sluit het meest aan bij het 4-WS (gemiddeld 3 weken) en het 1-WS heeft ongeveer een zelfde gemiddelde speenleeftijd als het 3-WS. Het 5-WS heeft een gemiddelde speenleeftijd van 3,5 weken.

Het 4-WS wordt door heel wat responderende varkenshouders toegepast (meer dan een derde). Het scoort op een aantal punten zeer goed. De lage speenleeftijd blijft echter een heikel punt. Een aantal varkenshouders hebben dan ook interesse naar de mogelijkheden en praktische toepassing van een 4-WS met spenen op 3,5 weken. Hierop zal in een van de volgende nieuwsbrieven dieper worden ingegaan.

Gemiddelde speenleeftijd per WS

Meest arbeidsefficiënt en rendabel WS

Ook het 5-WS wordt regelmatig genoemd als een efficiënt (34,77%) en rendabel (15,66%) systeem.

Arbeidsefficiëntie en rendabiliteit

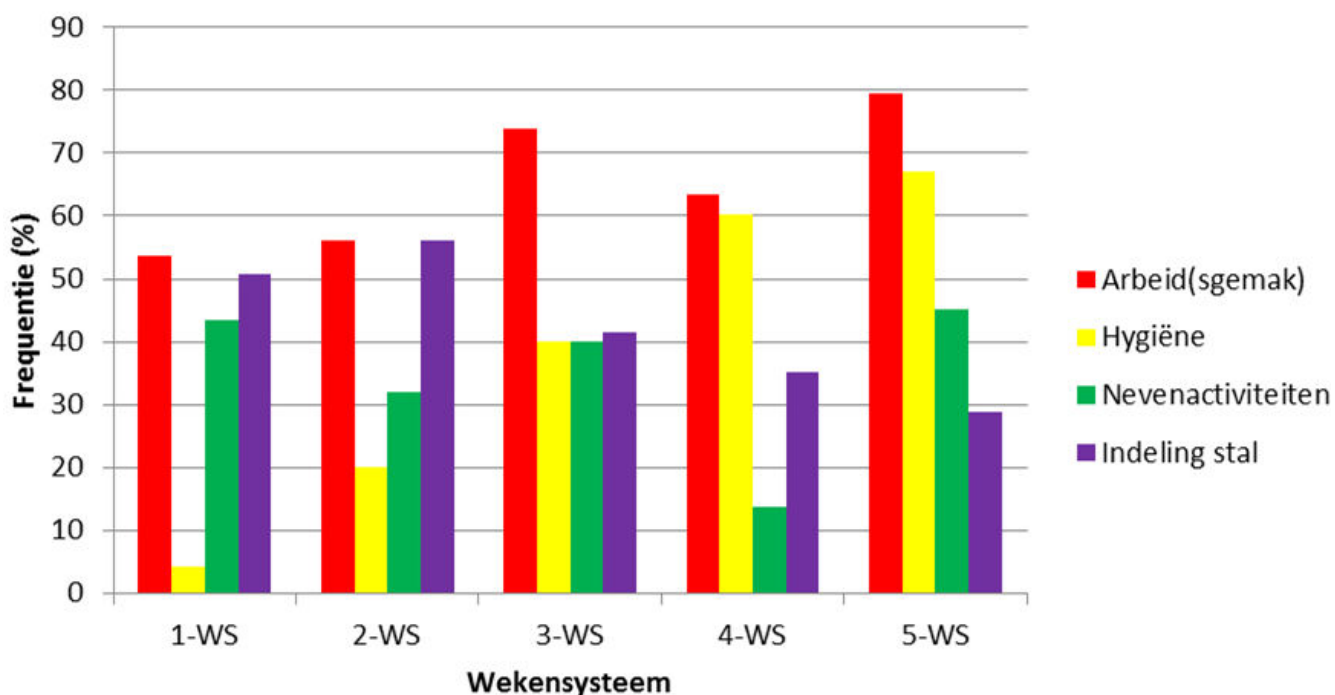
In de recent afgenomen enquête werden de respondenten gevraagd welk wekensysteem in hun ogen het meest arbeidsefficiënt en rendabel zou zijn, en dit los van het eigen toegepaste wekensysteem en dus de eigen stalinfrastructuur. Er hebben ongeveer 60% van de respondenten een specifiek wekensysteem genoemd. Aangezien elk systeem eigen specifieke voor- en nadelen kent, hebben veel respondenten bepaalde voorwaarden gesteld/kritische opmerkingen gemaakt (bv. afhankelijk van de bedrijfsgrootte, afhankelijk van de mogelijkheid tot het opvangen van arbeidspieken, afhankelijk van de nevenactiviteiten,...). Het 4-WS komt er zowel wat betreft arbeidsefficiëntie (35,43%) als voor rendabiliteit (62,28%) als meest gekozen systeem uit.

Voordelen wekensystemen

In de enquête van 2014 werden de varkenshouders ook gevraagd waarom ze voor hun huidige wekensysteem hadden gekozen. Deze aspecten of voordelen moeten dus een belangrijke rol spelen in hun keuze voor een bepaald wekensysteem. Aangezien elk wekensysteem bepaalde voor- en nadelen heeft, worden de resultaten per wekensysteem weergegeven.

Arbeid(sgemak) wordt in alle systemen gemeld als belangrijke motivator voor de keuze van een wekensysteem. Hygiëne speelt een belangrijke rol in het 4-WS en 5-WS, terwijl het in het 1-WS slechts een paar keer genoemd wordt. De indeling van de stal wordt bij alle systemen door een derde tot de helft van de respondenten genoemd.

Voordelen per WS

Andere nevenactiviteiten op het bedrijf worden in alle wekensystemen gemeld, maar opvallend minder in het 4-WS. Dit is wellicht te wijten aan de arbeidspieken die met het 4-WS gepaard gaan.

Nadelen wekensystemen

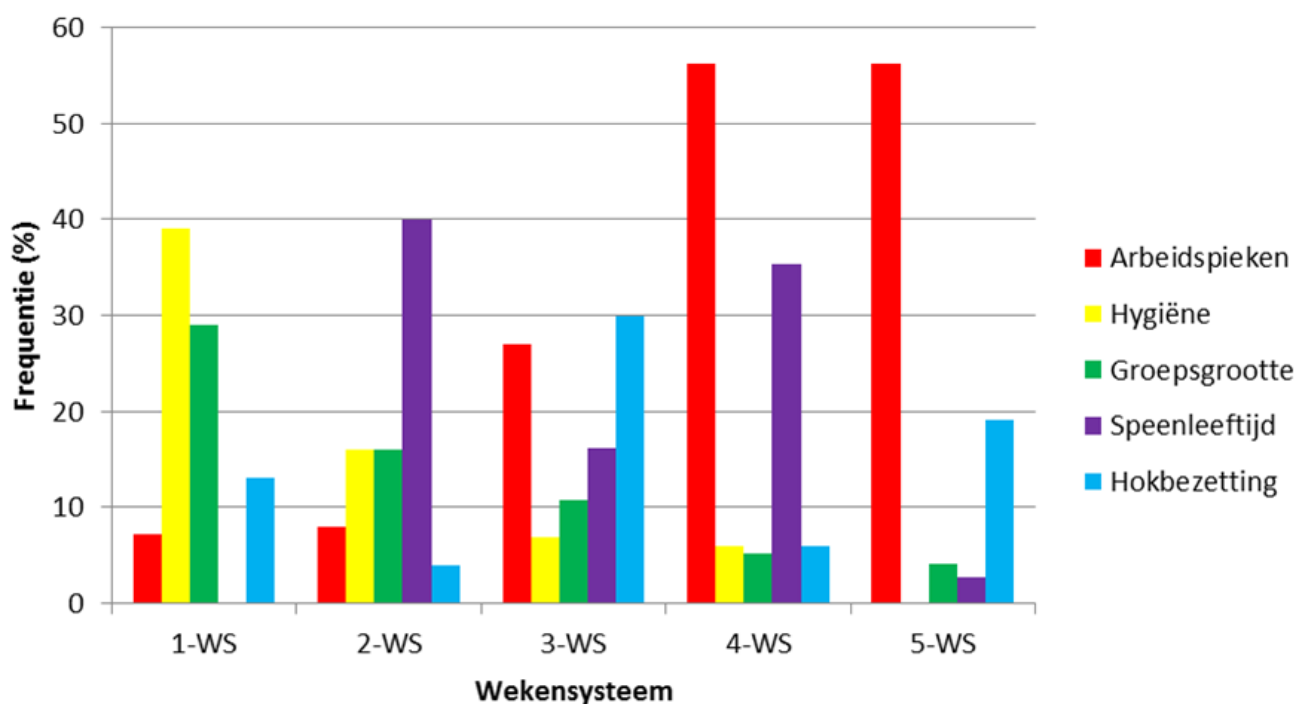
Bij het 1-WS wordt de hygiëne en de groepsgrootte duidelijk als het grootste nadeel ervaren. Dit is niet verwonderlijk, gezien het feit hygiëne zelden als voordeel gemeld wordt in het 1-WS (zie grafiek voordelen per WS). In het 2-WS wordt de speenleeftijd als belangrijkste probleem vermeld. Dit is geen onlogisch resultaat, aangezien in een klassiek 2-WS op 3 weken gespeend wordt. De gemiddelde speenleeftijd van de respondenten met een 2-WS is dan ook (maar) 20,28 dagen.

In het 3-WS komt de hokbezetting als voornaamste probleem naar voor. In het 3-WS zijn er relatief gezien meer kraamhokken nodig voor een zelfde aantal zeugen dan bijvoorbeeld in een 4-WS. Het maximaal aantal zeugen per kraamhok zal in een 3-WS dus lager liggen dan in een 4-WS. Een 3-WS maakt bijgevolg relatief inefficiënt gebruik van de beschikbare kraamhokken. Als 2e belangrijk nadeel worden de arbeidspieken genoemd. Hoewel de piekbelasting minder extreem is dan bijvoorbeeld in het 4-WS, heeft het 3-WS toch meer te maken met arbeidspieken dan bijvoorbeeld het 1-WS. In het 4-WS worden de arbeidspieken als belangrijkste nadeel genoemd. Dit is eigen aan de strakke planning van het 4-WS en dit brengt op bepaalde momenten een hoge arbeidsbelasting met zich mee. Als 2^e belangrijk probleem wordt de speenleeftijd vermeld.

Dit was te verwachten, gezien het 4-WS verplicht een lage speenleeftijd met zich meebrengt. De gemiddelde speenleeftijd van de respondenten met een 4-WS is 20,53 dagen. Net zoals het 4-WS heeft het 5-WS met arbeidspieken te maken. Het gebruik van de kraamhokken in dit

systeem is efficiënter dan in het 3-WS, maar minder efficiënt dan in het 4-WS. Een voordeel van de lagere ratio van het 3-WS en 5-WS is de week leegstand. Hygiëne wordt dan ook niet (vaak) aangehaald als een belangrijk probleem in deze wekensystemen.

Nadelen per WS

Opmerking: Bij zowel de voor- als nadelen werd er gevraagd om enkel de thema's aan te duiden voor het eigen wekensysteem. De weergegeven frequenties zijn dus niet t.o.v. het totale aantal respondenten (456), maar relatief t.o.v. aantal respondenten per wekensysteem.

Conclusie

Uit de resultaten van deze enquête blijkt duidelijk dat het 4-WS en 5-WS het best scoren op vlak van arbeidsefficiëntie en rendabiliteit. Belangrijke nadelen van beide systemen zijn de arbeidspieken. In volgende nieuwsbrieven zal aandacht worden gegeven aan arbeid en arbeidsefficiëntie. Het 4-WS kent echter nog een belangrijk nadeel, zijnde de jonge speenleeftijd. In het 4-WS worden de biggen gemiddeld op minder dan 3 weken leeftijd gespeend en dit blijft een te jonge leeftijd voor veel zeugenhouders. Een 4-WS met alternerend spenen zou hier mogelijk een antwoord op kunnen geven. Ook deze mogelijkheid komt in een volgende nieuwsbrief aan bod.

**Verantwoordelijke
uitgever**

KULeuven/Thomas More
Groep Dier&Welzijn
Jos Van Thielen
Kleinhoefstraat 4
2440 Geel
T: 014/562310

Email:
jos.vanthielen@kuleuven.be

Deze nieuwsbrief is
uitgegeven in het kader
van het
demonstratieproject:
'Wekensystemen: keuze
in functie van
rendabiliteit en arbeid'.

Werkten mee aan deze
nieuwsbrief: E. Willems
en J. Van Thielen

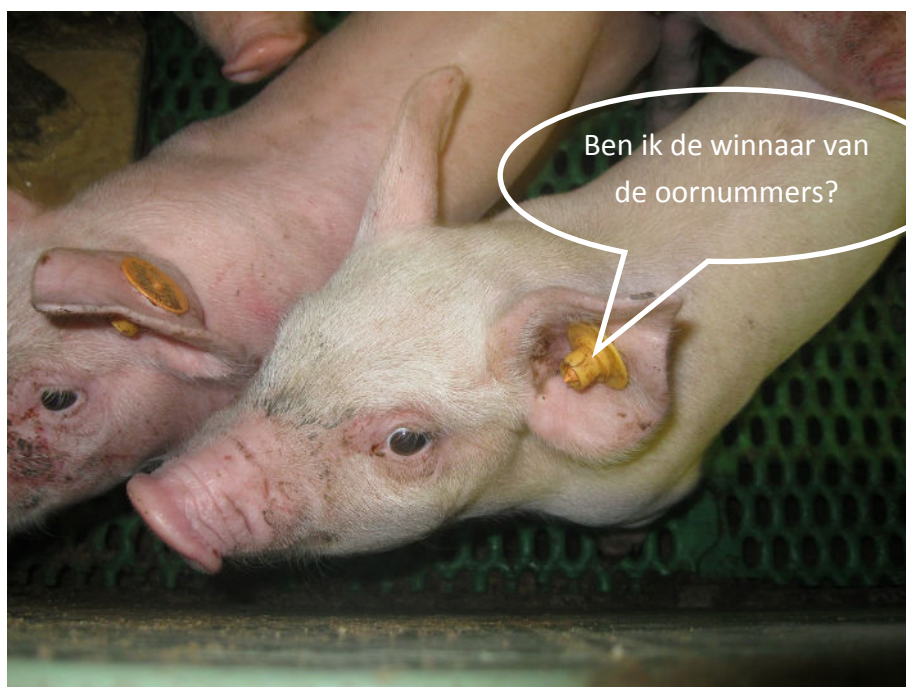
Email voor opmerkingen,
bijkomende info over dit
project of om deze en
volgende nieuwsbrieven
elektronisch te
ontvangen:
varkens.kempen@
thomasmore.be

Europees
Landbouwfonds voor
Plattelands-ontwikkeling:
Europa investeert in zijn
platteland.

Winnaars oornummers DGZ!!!

Gefeliciteerd aan de 25 winnaars van de kortingscheque op oornummers van DGZ! Zij ontvangen binnenkort een mailtje met meer informatie.

Foto's: Dier&Welzijn

